ประกาศชาวนา

ฉบับที่ 7

รายงานสภาพการทำนา และศัตรูข้าว เพื่อเตือนภัยการระบาด ฤดูนาปรัง 2566 จังหวัดเชียงราย

โดยกลุ่มวิชาการ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

รอบสำรวจที่ 7 ฤดูนาปรัง 2566 : วันที่ 2 - 3 พฤษภาคม 2566

ภาพรวมของจังหวัดเชียงราย

พื้นที่การทำนาในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ข้าวในอยู่ในระยะออกรวง บางพื้นที่ได้มีการเก็บเกี่ยวแล้ว โรคข้าวที่พบในระยะใกล้เก็บเกี่ยว ได้แก่ โรคใบจุดสีน้ำตาล โรคเมล็ดด่าง และโรคไหม้ในระยะออกรวง โดยโรคเมล็ดด่างจะพบแผลที่เมล็ดสีต่าง ๆ เช่น เป็นจุดสีน้ำตาลหรือดำ หรือมีลายสีน้ำตาลดำหรือสีเทาปนชมพูที่เมล็ดบนรวงข้าว เนื่องจากมีเชื้อราหลายชนิดที่สามารถเข้าทำลายและทำให้เกิดอาการต่างกันไป การเข้าทำลายของเชื้อรามักจะเกิดในช่วงดอกข้าวเริ่มโผล่จากกาบหุ้มรวงจนถึงระยะเมล็ดข้าวเริ่มเป็นน้ำนม อาการเมล็ดด่างจะปรากฏเด่นชัดในระยะใกล้เก็บเกี่ยว สำหรับโรคไหม้ระยะออกรวงหรือโรคไหม้คอรวง ถ้าข้าวเพิ่งจะเริ่มให้รวง เมื่อถูกเชื้อราเข้าทำลาย เมล็ดจะลีบหมด แต่ถ้าเป็นโรคตอนรวงข้าวแก่ใกล้เก็บเกี่ยว จะปรากฏรอยแผลช้ำสีน้ำตาลที่บริเวณคอรวง ทำให้เปราะหักง่าย รวงข้าวร่วงหล่นเสียหายมาก พบโรคในแปลงที่ต้นข้าวหนาแน่น ทำให้อับลม ถ้าใส่ปุ๋ยไนโตรเจนสูงและมีสภาพแห้งในตอนกลางวันและชื้นจัดในตอนกลางคืน น้ำค้างยาวนาน อากาศค่อนข้างเย็น ลมแรงจะช่วยให้โรคแพร่กระจายได้ดี

ภาพรวมของแปลงสำรวจ

ผลการสำรวจแปลงสำรวจ จำนวน 10 แปลง ได้แก่ อำเภอพาน แม่สรวย แม่ลาว แม่จัน เวียงชัย เชียงแสน แม่สาย เมืองเชียงราย เชียงของ และแปลงศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ข้าวอยู่ในระยะออกรวงถึงใกล้เก็บเกี่ยว ส่วนแปลงอำเภอเวียงชัย และแม่จัน เก็บเกี่ยวเรียบร้อยแล้ว แมลงศัตรูข้าวส่วนใหญ่ที่พบในแปลงสำรวจ ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว เพลี้ยจักจั่นสีเขียว และด้วงกินใบ พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ มวนเขียวดูดไข่ ด้วงเต่าสีส้ม และด้วงก้นกระดก

ข้อมูลค่า BUS ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 เมษายน – 8 พฤษภาคม 2566 ไม่พบเกินค่าวิกฤต 2.25 พบโรคไหม้ระยะออกรวงในแปลงสำรวจอำเภอแม่สรวย กระจายทั่วแปลงเล็กน้อย ไม่เกินระดับเศรษฐกิจ แต่เนื่องจากช่วงนี้ประเทศไทยตอนบนมีอากาศร้อนถึงร้อนจัด และมีพายุฤดูร้อน ทำให้สภาพอากาศเหมาะสมต่อการเกิดโรคไหม้ และโรคไหม้ระยะออกรวง เกษตรกรควรเฝ้าระวังการระบาดของโรคดังกล่าวในแปลงนาของท่านด้วย

(ก) อาหารของโรคใบจุดสีน้ำตาล (ข) อาการของโรคเมล็ดด่าง (ค) อาการของโรคไหม้ระยะออกรวง